

Nr 71.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent, m. m.; given Stockholms slott den 23 februari 1951.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent;

2) lag angående ändrad lydelse av 3 och 9 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken; samt

3) lag angående ändrad lydelse av 5 § 3 mom. lagen den 10 juli 1899 (nr 59 sid. 1) om skydd för vissa mönster och modeller.

GUSTAF ADOLF.

Herman Zetterberg.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I ärenden, som handläggas av patent- och registreringsverket, utgå vissa avgifter, som äro avsedda att täcka statsverkets kostnader för ämbetsverket. Då dessa avgifter numera visat sig otillräckliga härför, föreslås i propositionen en höjning av avgifterna. Höjningen beräknas medföra en inkomstökning å omkring 800 000 kronor om året.

F ö r s l a g
till
L a g

om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884
(nr 25) angående patent.

Härigenom förordnas, att 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 angående patent¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

5 §.

Finner patentmyndigheten — — — — — förefintlig brist.

Underlåter sökanden att inom föreskriven tid yttra sig i ärendet, skall patentmyndigheten avföra ansökningen; ägande sökanden dock att återuppliva densamma genom att inom fyra månader från utgången av förenämnda tid till patentmyndigheten inkomma med yttrande och en avgift (återupplivningsavgift) av tjugufem kronor.

Underlåter sökanden att inom föreskriven tid yttra sig i ärendet, skall patentmyndigheten avföra ansökningen; ägande sökanden dock att återuppliva densamma genom att inom fyra månader från utgången av förenämnda tid till patentmyndigheten inkomma med yttrande och en avgift (återupplivningsavgift) av tjugufem kronor eller, där ansökningen tidigare återupplivats, sjuttiofem kronor.

Inkommer sökanden — — — — — ansökningen förfallen.

7 §.

Äro ansökningshandlingarna — — — — — i ärendet.

Sedan ansökan — — — — — skriftlig invändning.

Före utgången av den i andra stycket angivna tid skall sökanden till patentmyndigheten inbetala en avgift (utfärdningsavgift) av *sextio* kronor; dock må denna avgift, förhöjd med tjugufem kronor, erläggas inom två månader därefter. Sökes patent av uppfinnaren och gör han inom den i andra stycket angivna tid framställning om befrielse från utfärdningsavgift, må patentmyndigheten medgiva sådan befrielse, där det finnes förenat med stor svårighet för honom att erlægga avgiften. Avslås framställ-

Före utgången av den i andra stycket angivna tid skall sökanden till patentmyndigheten inbetala en avgift (utfärdningsavgift) av *sjuttiofem* kronor; dock må denna avgift, förhöjd med tjugufem kronor, erläggas inom två månader därefter. Sökes patent av uppfinnaren och gör han inom den i andra stycket angivna tid framställning om befrielse från utfärdningsavgift, må patentmyndigheten medgiva sådan befrielse, där det finnes förenat med stor svårighet för honom att erlægga avgiften. Avslås

¹ Senaste lydelse, se beträffande 5 § SFS 1931: 192 samt beträffande 7 och 11 §§ SFS 1944: 357.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

ningen, äge sökanden städse erlægga framställningen, äge sökanden städ-
avgiften, utan förhöjning, inom två se erlægga avgiften, utan förhöjning,
veckor från det sökanden underrät- inom två veckor från det sökanden
tats om beslutet på sätt i 5 § sägs; underrättats om beslutet på sätt i 5 §
och må talan mot beslutet ej föras. sägs; och må talan mot beslutet ej
föras.

Fullgör sökanden — — — — — hava erlagts.

Sedan tiden — — — — — till avgörande.

Möter ej — — — — — huvudsakliga delar.

Har patentansökan — — — — — allmänna tidningarna.

11 §.

Förutom de avgifter, som omför- Förutom de avgifter, som omför-
mälas i 4 och 7 §§, skall för medde- mälas i 4 och 7 §§, skall för medde-
lat patent, som icke är tilläggspatent, lat patent, som icke är tilläggspatent,
till patentmyndigheten för varje pa- till patentmyndigheten för varje pa-
tentår från och med det *andra* erlæg- tentår från och med det *fjärde* er-
gas en årsavgift, utgörande för vart läggas en årsavgift, utgörande för
och ett av det *andra och tredje året* vart och ett av det *fjärde och femte*
tio kronor, av det *fjärde* och *femte* året *femtio* kronor, av det *sjätte* och
året *trettio* kronor, av det *sjätte* och sjunde året *sjuttiofem* kronor, av det
sjunde året *sextio* kronor, av det åt- åttonde och nionde året *ett*hundra
tonde och nionde året *ett*hundra kro- kronor, av det tionde och elfte året
nor, av det tionde och elfte året *ett- tvåhundra* kronor, av det tolfte och
hundrafemtio kronor, av det tolfte och trettonde året *tre*hundra kronor, av
och trettonde året *tvåhundra* kronor, det fjortonde och femtonde året *fyra-*
av det fjortonde och femtonde året *hundra* kronor samt av det sextonde
tvåhundrafemtio kronor samt av det och sjuttonde året *fem*hundra kro-
sextonde och sjuttonde året *tre*hund- nor.
ra kronor.

Avgiften, som — — — — — näst därefter.

Innehaves patent — — — — — ej föras.

Årsavgift må — — — — — tre månader.

Fullgöres ej — — — — — patentet förfallet.

Patenthavare vare — — — — — beskrivningens offentliggörande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1951. Lagen skall ej äga tillämpning å avgift, som med laga verkan kunnat erläggas efter ikraftträdandet men inbetalats dessförinnan. Nya lagen skall dock städse gälla med avseende å årsavgift för patentår, som börjar

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

efter utgången av år 1951. Har årsavgift för andra eller tredje patentåret erlagts före lagens ikraftträdande, ehuru patentåret börjar först därefter, äge patenthavaren på ansökan återbekomma årsavgiften.

Därest med tillämpning av vad i 7 § tredje stycket eller 11 § tredje eller fjärde stycket stadgas rörande anstånd med betalning avgift, som eljest skolat erläggas före lagens ikraftträdande, inbetalats därefter, skall beträffande avgiften äldre lag gälla.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 3 och 9 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29)
om skydd för varumärken.

Härigenom förordnas, att 3 och 9 §§ lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

3 §.

Den, som — — — — — dessa varuslag.

Med ansökan skola följa:

avbildning av — — — centimeters bredd;

två till — — — — — som avbildningarna;

tre kronor i ansökningsavgift; fem kronor i ansökningsavgift;

samt — — — — — samt

fem kronor — — — — — till registrering.

Är fråga — — — — — till registreringsmyndigheten.

Har ansökan — — — — — av varumärket.

9 §.

Varumärke registreras — — — — — registreringsperiodens utgång.

Vill någon låta förnya registrering, ingive eller insände, på sätt i 3 § sägs, ingive eller insände, på sätt i 3 § skriftlig ansökan därom och bifoge i sägs, skriftlig ansökan därom och bifoge i ett exemplar sådan avbildning, som där föreskrives, jämte tio kronor i ansökningsavgift och fem kronor i avgift för den förnyade registreringen och dess kungörande, vilken sistnämnda avgift återbetalas, därest ansökningen ej bifalles. Har märket varit registrerat för annan än den, som begär förnyelsen, skall jämväl sökandens rätt till märket styrkas.

Vill någon låta förnya registrering, ingive eller insände, på sätt i 3 § sägs, skriftlig ansökan därom och bifoge i ett exemplar sådan avbildning, som där föreskrives, jämte fem kronor i ansökningsavgift och lika stort belopp i avgift för den förnyade registreringen och dess kungörande, vilken sistnämnda avgift återbetalas, därest ansökningen ej bifalles. Har märket varit registrerat för annan än den, som begär förnyelsen, skall jämväl sökandens rätt till märket styrkas.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 3 § SFS 1929:68 och beträffande 9 § SFS 1934:62.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Ansökan om förnyelse skall hava inkommit före utgången av löpande registreringsperiod. Dock kan sådan ansökan med laga verkan göras under tre månader därefter, i vilket fall ansökningsavgiften utgår med *trettio* kronor.

Förnyelse skall — — — — — omfördälda intyg.

Finner registreringsmyndigheten — — — — — i 5 §.

Ansökan om förnyelse skall hava inkommit före utgången av löpande registreringsperiod. Dock kan sådan ansökan med laga verkan göras under tre månader därefter, i vilket fall ansökningsavgiften utgår med *sjuttiofem* kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1951.

Därest med tillämpning av 9 § tredje stycket andra punkten ansökningsavgift, som eljest skolat erläggas före lagens ikraftträdande, inbetalats därefter, skall beträffande avgiften äldre lag gälla.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 5 § 3 mom. lagen den 10 juli 1899 (nr 59 sid. 1) om skydd för vissa mönster och modeller.

Härigenom förordnas, att 5 § 3 mom. lagen den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster och modeller skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

5 §.

3 mom. Sökanden åligge att såsom avgift bifoga *tio* kronor.

3 mom. Sökanden åligge att såsom avgift bifoga *femtio* kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1951.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 februari 1951.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, QUENSEL, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, fråga angående *höjning av vissa avgifter enligt patentförordningen m. fl. författningar* samt anför därvid följande.

Patent- och registreringsverket har i skrivelse den 29 augusti 1949 avseende anslagsäskanden för budgetåret 1950/51 hemställt, att vissa avgifter enligt förordningen den 16 maj 1884 angående patent m. fl. författningar måtte höjas.

Över patentverkets framställning ha efter remiss utlåtanden avgivits av riksräkenskapsverket, statskontoret, statens sakrevision, statens priskontrollnämnd, kommerskollegium och svenska uppfinnarkontoret. Kommerskollegium har tillika överlämnat av kollegiet införskaffade yttranden från rikets samtliga handelskammare, Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, kooperativa förbundet, svenska uppfinnareföreningen och svenska patentombudsforeningen.

Sedan de avgivna utlåtandena överlämnats till patentverket för att bereda verket tillfälle till förnyat övervägande av frågan om höjning av förevarande avgifter, har verket i en den 20 september 1950 dagtecknad skrivelse ånyo hemställt om höjning utav avgifterna.

Jag anhåller nu att få upptaga denna fråga till behandling.

Gällande bestämmelser m. m.

I de olika ärenden, som ankomma på patentverket, erläggas särskilda avgifter. Bestämmelser om sådana finnas bl. a. i förordningen den 16 maj 1884 angående patent, lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken och lagen den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster och modeller. Avgifterna ha hittills så avvägs, att inkomsterna av avgifterna beräknats skola ungefärligen motsvara kostnaderna för patentverkets verksamhet.

Patentförordningen innehåller föreskrifter om fem olika slags avgifter, nämligen ansökningsavgift, utfärdningsavgift, återupplivningsavgift, besväravgift och årsavgift. Sålunda skall enligt 4 § 3 mom. vid ansökan om patent av sökanden bifogas en ansökningsavgift av 50 kronor. Avgiften skall erläggas, innan någon teknisk granskning gjorts av patentmyndigheten, och återbetalas icke, om ansökningen ej leder till patent. Utfärdningsavgift, avsedd att täcka kostnaden för patentskrifternas tryckning, skall enligt 7 § tredje stycket av sökanden erläggas med 60 kronor eller, om betalning sker inom viss angiven respittid efter förfallodagen, med ett med 25 kronor förhöjt belopp. Vad som erlagts i utfärdningsavgift återbetalas, om patent ej meddelas. Har sökande vid ansökan om patent brustit i vissa angivna avseenden, skall patentmyndigheten förelägga honom att yttra sig och avhjälpa förefintlig brist. Underlåter sökanden att yttra sig inom föreskriven tid skall patentmyndigheten avföra ansökningen. Sökanden äger dock enligt 5 § andra stycket och 6 § andra stycket återuppliva ansökningen genom att inkomma med yttrande och återupplivningsavgift av 25 kronor. Har patentmyndigheten å anmälningssavdelning förklarat patentansökning förfallen eller avslagit sådan ansökning, äger sökanden att inom viss tid anföra besvär hos myndighetens besvärssavdelning. Vidare äger den som gjort invändning mot patentansökning, om denna trots invändningen bifalits, anföra besvär. Vid besvären skall enligt 8 § första och andra styckena fogas besväravgift av 75 kronor. Slutligen skall enligt 11 § för meddelat patent, som icke är tilläggsopatent, för varje patentår från och med det andra till och med det sjuttonde erläggas årsavgift. Denna utgör för vart och ett av andra och tredje året 10 kronor, av fjärde och femte året 30 kronor, av sjätte och sjunde året 60 kronor, av åttonde och nionde året 100 kronor, av tionde och elfte året 150 kronor, av tolfte och trettonde året 200 kronor, av fjortonde och femtonde året 250 kronor samt av sextonde och sjuttonde året 300 kronor. Summan av årsavgifterna blir alltså 2 200 kronor. Årsavgift skall erläggas inom viss tid. Stadgande finnes om respittid av först tre och sedan ytterligare tre månader. Vid betalning under respittiderna skola enligt 11 § fjärde stycket erläggas på visst sätt förhöjda årsavgifter.

I detta sammanhang må anmärkas, att årsavgifterna utgått med de nyss angivna beloppen alltsedan den 1 juli 1929. Under tiden från och med den 1 juli 1920 till nämnda dag voro de bestämda till ej oväsentligt högre belopp. Före den 1 juli 1920 åter voro årsavgifterna på det hela taget avsevärt lägre än de nuvarande. Sålunda utgjorde summan av årsavgifterna under tiden före den 1 juli 1920 725 kronor samt under tiden närmast före den 1 juli 1929 3 000 kronor. Även ansökningsavgiftens storlek har jämkats. Övriga avgifter ha införts vid skilda tillfällen under 1920- och 1930-talen.

Enligt 3 § varumärke slagen skola vid ansökning om registrering av varumärke fogas en ansökningsavgift av 30 kronor samt en registreringsavgift av 50 kronor. Sistnämnda avgift återbetalas, därest ansökningen icke leder till registrering. Vidare stadgar 9 §, att vid ansökan om förnyad registrering efter tio år skola fogas en ansökningsavgift av 10 kronor och en

registreringsavgift av 50 kronor. Huvudregeln är att ansökningen om förnyelse skall ha inkommit före utgången av löpande registreringsperiod. Sådan ansökan må dock ingivas under viss tid därefter, i vilket fall ansökningsavgiften är 30 kronor.

I 5 § 3 mom. m ö n s t e r l a g e n stadgas, att vid ansökan om registrering av mönster en avgift av 10 kronor skall bifogas. Lagen föreskriver icke erläggande av annan avgift än den nu nämnda.

Patentverkets första framställning.

Patentverket har till en början erinrat om den förut antydda principen att patent- samt varumärkes- och registreringsavgifterna böra avvägas så, att desamma — låt vara med någon säkerhetsmarginal — allenast täcka verkets utgifter. Vidare har ämbetsverket framhållit, att säkerhetsmarginalen dittills varit betydande. Det hade beräknats, att det dittillsvarande rena nettot av ämbetsverksamheten betydligt överstege 10 miljoner kronor. Större delen av överskottet hade uppkommit under den senaste tioårsperioden. För budgetåret 1948/49 uppginge överskottet dock ej till mer än omkring 10 000 kronor. Därvid hade hänsyn tagits blott till verkets direkta utgifter, vilket innebure, att kostnader för fastighet och pensioner ej kommit i betraktande.

I fråga om det sannolika förhållandet i framtiden mellan inflytande avgifter och de direkta utgifterna för ämbetsverket har verket uttalat, att om inkomsterna skulle hålla sig oförändrade, ett mindre underskott torde uppkomma redan för budgetåret 1949/50. Än mer bleve detta fallet för budgetåret 1950/51.

Ämbetsverket har därför ansett, att en höjning av avgifterna borde övervägas. Visserligen kunde göras gällande, att inkomsterna även utan avgiftshöjning kunde förmodas stiga, åtminstone så småningom. Sålunda hade antalet patentansökningar i stort sett företett en ständig stegring. Detta kunde väntas leda till större antal patent, vilket i sin tur kunde beräknas medföra, att de ur inkomstsynpunkt viktigaste avgifterna, årsavgifterna, efter hand komme att stiga avsevärt. Patentverket har fortsatt:

Från denna utgångspunkt kan man anlägga det betraktelsesättet, att ett eventuellt underskott under de närmaste åren är en tillfällig företeelse och att balans så småningom åter kommer att nås utan avgiftshöjning. Vidare kan anföras, att det allmänna under de gångna åren tillgodogjort sig så stora överskott av patentverkets verksamhet, att man först om underskott visat sig uppkomma flera år i rad bör vidtaga en avgiftshöjning. Slutligen kan man ifrågasätta, om det ej med hänsyn till patentväsendets stora betydelse för vår samhällsekonomi är rimligt, att viss del av utgifterna för verket falla på det allmänna.

Utgår man emellertid från statsmakternas hittillsvarande grundsats, att inkomsterna skola täcka alla utgifter för verket och att därvid viss säkerhetsmarginal till förmån för det allmänna skall föreligga, synes tiden nu inne att vidtaga en avgiftshöjning.

Ämbetsverket, som därefter övergått till frågan hur höjningen bör fördelas på de olika avgifterna, har till en början lämnat följande uppgifter

om de belopp till vilka patent-, varumärkes- och registreringsavgifterna under budgetåret 1948/49 uppgått, beräknat i jämna tusental kronor:

Patentavgifter:			
Ansökningsavgifter	500 000	
Utfärdningsavgifter	201 000	
Återupplivningsavgifter	19 000	
Besväravgifter	13 000	
Arsavgifter	1 955 000	2 688 000
Varumärkes- och mönsteravgifter:			
Nya varumärkesansökningar	142 000	
Förnyelse av varumärken	121 000	
Mönsterärenden	2 000	265 000
Aktiebolagsärenden		915 000
Expeditionslösen		72 000
		Summa avgifter	3 940 000

Någon höjning av avgifterna i aktiebolagsärendena eller av expeditionslösen har ämbetsverket icke ansett böra ske vid detta tillfälle. Ämbetsverket har fortsatt:

Beträffande övriga avgifter däremot kan erinras, att ingen sådan avgift av större ekonomisk betydelse höjts sedan år 1929 och att de viktigaste avgifterna voro högre under 1920-talet än för närvarande. För att återställa avgifterna till det reella penningvärde de hade år 1929 skulle krävas avsevärda höjningar, som verket icke ämnar föreslå. Dels skulle man därigenom stegra inkomsterna långt mer än som behövs för att möta utgiftshöjningen och dels är en likformig höjning av samtliga slag av avgifter enligt verkets uppfattning icke lämplig. Avgiftshöjningen bör koncentreras på sådana punkter, där den icke vållar större olägenhet för den enskilde och där den samtidigt kan tillgodose allmänna syften.

Vad då först gäller avgifter enligt patentförordningen har ämbetsverket uttalat, att från nyss angivna synpunkter någon ändring i patentansökningsavgiften icke borde göras.

Beträffande utfärdningsavgiften vore enligt patentverket att märka, att publiceringskostnaderna i patentärenden under budgetåret 1948/49 uppgått till drygt 241 000 kronor, medan vad som samma budgetår influiter i utfärdningsavgifter stannat vid 201 000 kronor. En höjning av utfärdningsavgiften vore därför motiverad och ämbetsverket föreslog, att avgiften höjdes från nuvarande 60 kronor till 75 kronor, vilket kunde beräknas medföra en ökning av det totalt inflytande beloppet med ungefär 50 000 kronor.

En höjning av återupplivningsavgiften, som budgetåret 1948/49 ej inbringat mer än omkring 19 000 kronor, vore enligt vad patentverket framhållit icke av större ekonomisk betydelse. Emellertid hade det visat sig, att rätten till återupplivning i vissa fall missbrukats. För att minska frestelsen till sådant missbruk vore en höjning av avgiften tillräddig. En avgift av 75 kronor syntes ur denna synpunkt lämpligt avvägd. Genom en sådan höjning skulle förmodligen återupplivningsinstitutet komma att tagas i bruk i betydligt färre fall än för närvarande, varför inkomststegringen icke borde beräknas till mer än 10 000 kronor.

I fråga om besväravgiften har patentverket uttalat, att denna avgift visserligen täckte endast en mindre del av kostnaderna för besväravdelningen, men att en avgiftshöjning dock ej syntes tillrådlig.

Slutligen har patentverket föreslagit, att årsavgifterna för andra till och med nionde patentåret skulle lämnas oförändrade, men att avgiften för ettvarv av tionde och elfte patentåren höjdes från 150 till 200 kronor, för ettvarv av tolfte och trettonde patentåren från 200 till 300 kronor, för ettvarv av fjortonde och femtonde patentåren från 250 till 400 kronor samt för ettvarv av sextonde och sjuttonde patentåren från 300 till 500 kronor. Summan av årsavgifterna skulle sålunda bli 3 200 kronor. Enligt en för några år sedan gjord beräkning, har patentverket fortsatt, utgjorde patentens medellivslängd ungefär $8\frac{1}{2}$ år. Höjningen komme alltså att drabba blott den mindre del av patenten, som hölles vid makt längre tid än den genomsnittliga. Man kunde utgå från att det i dylika fall i allmänhet gällde patent, som visat sig kunna på ett lönande sätt utnyttjas. En avgiftshöjning kunde därför i regel antagas ej vålla ekonomiska bekymmer. Och skulle avgiftshöjningen i vissa fall leda till att patent, som redan gällt längre än den genomsnittliga tiden, finge tidigare än nu förfalla genom underlåten avgiftsbetalning, kunde detta icke betraktas såsom någon olägenhet ur allmän synpunkt. Avgiftsskalan under den senare hälften av patenttiden borde vara så pass hög, att patenten under denna tid ej i onödan stode kvar och hindrade allmänhetens rörelsefrihet. Även med de föreslagna höjningarna bleve för övrigt årsavgifterna med hänsyn till penningvärdets fall för samtliga patentår i realiteten lägre än de varit år 1929.

På grundval av det nuvarande antalet gällande patent och under antagande att dessa fördelade sig på skilda patentår på samma sätt som år 1940, som är det senaste år för vilket fullständiga uppgifter i detta avseende föreligga, har patentverket uppskattat den inkomstökning, som förslaget om höjning av årsavgifterna skulle medföra, till 400 000 kronor. Ämbetsverket har emellertid understrukit, att det vore en beräkning med betydande felmarginal. Sålunda talade de två omständigheterna att under senare år både antalet gällande patent och dessas medellivslängd i stort sett befunnit sig i stigande för att beloppet skulle bli större. Ä andra sidan vore det sannolikt, att avgiftshöjningarna komme att föranleda viss minskning av det antal patent, som komme att upprätthållas under de senare patentåren.

Vad sedan beträffar varumärkesavgifterna har patentverket föreslagit, att ansökningsavgiften höjdes från 30 till 50 kronor. Härigenom torde vinnas ett belopp av ungefär 50 000 kronor årligen. Ämbetsverket har vidare anfört, att varumärkesförnyelse i stort sett förekomme blott i fråga om sådana varumärken, som för innehavaren visat sig ha ekonomiskt värde. Den blott vart tionde år återkommande förnyelseavgiften vore därför oftast av ringa ekonomisk betydelse för innehavaren. Verket försloge, att ansökningsavgiften sattes till samma belopp vid förnyelse som vid nyregistrering, d. v. s. 50 kronor. Utnyttjades respittiden vid förnyelse, vilket för närvarande skedde ganska sällan, borde avgiften utgå med 75 kronor. Genom den

föreslagna höjningen av förnyelseavgiften borde kunna vinnas omkring 75 000 kronor årligen.

Slutligen har patentverket framhållit, att ansökningsavgiften vid m ö n s t e r r e g i s t r e r i n g icke på långt när motsvarade verkets utgifter för granskning av inkomna ansökningar och för mönsterregistreringen. En höjning av ansökningsavgiften till 50 kronor syntes motiverad. Höjningen kunde beräknas inbringa omkring 10 000 kronor.

Enligt de gjorda beräkningarna skulle alltså de årliga inkomsterna vid genomförande av verkets förslag stiga med inemot 600 000 kronor. För budgetåret 1948/49 hade, har patentverket vidare anfört, endast ett obetydligt överskott uppkommit och enligt verkets förslag till avlönings- och omkostnadsstat för budgetåret 1950/51 kunde utgifterna väntas stiga med inemot 400 000 kronor i förhållande till förstnämnda år. De föreslagna avgiftshöjningarna torde därför innebära en god säkerhetsmarginal för att inkomsterna komme att täcka utgifterna för verksamheten. Marginalen kunde dock icke anses större än vad som med hänsyn till statsmakternas tidigare uttalanden kunde anses skäligt.

Patentverket har avsett, att avgiftshöjningarna skulle träda i kraft den 1 juli 1950. Verket utginge från att höjningarna skulle tillämpas även i fråga om ansökningar, som inkommit före nämnda dag, och beträffande patent och varumärken, som registrerats dessförinnan. Ett motsatt betraktelsesätt hade visserligen anlagts, när patentavgifterna höjdes 1920, men verket kunde ej finna, att sökanden respektive rättsinnehavaren hade något berättigat krav på att avgifterna skulle få erläggas efter den taxa, som gällt när ansökningen inkommit respektive när patentet eller varumärket beviljats. Däremot borde i regel avgift, som erlagts före den 1 juli 1950 och enligt då gällande bestämmelser varit tillräcklig, godtagas även om förfallodagen för erläggande av sådan avgift infölle först efter nämnda dag. I fråga om årsavgifter för patent och förnyelseavgifter för varumärken borde dock ett undantag från sistnämnda regel stadgas, då man eljest kunde riskera, att dylika avgifter inbetalades långt i förväg enligt hittills gällande lägre taxa. Verket föreslog, att i dylika fall den högre taxan skulle tillämpas, om den ordinarie förfallodagen för ifrågasatt års- eller förnyelseavgift infölle först efter utgången av år 1950.

Utlåtandena över patentverkets framställning.

Ett stort antal av utlåtandena — vilka avgivits under hösten 1949 — ha berört principfrågan om den grund efter vilken avgifterna böra bestämmas. Därvid har den hittills gällande grundsatsen att avgifterna böra avvägas så, att desamma — låt vara med någon säkerhetsmarginal — allenast täcka patentverkets utgifter, på det hela taget vunnit anslutning. Endast *Stockholms handelskammare*, *handelskammaren i Gävle* och *uppsinnarkontoret* ha ifrågasatt om det icke med hänsyn till patentverkets samhällsekonomiska betydelse vore rimligt, att en viss del av utgifterna för verksamheten fölle på det allmänna.

Olika meningar finnas företrädde i frågan huruvida ett behov att höja avgifterna föreligger för att den förut angivna grundsatsen skall komma att vinna tillämpning. Sålunda ha *statskontoret*, *statens sakrevision* samt *Västergötlands och norra Hallands handelskammare* biträtt förslaget om avgiftshöjning. *Flertalet av övriga hörda myndigheter och sammanslutningar* ha däremot uttalat, att skäl för höjning av avgifterna ej förelåge, åtminstone ej för det dåvarande.

Kommerskollegium, som hör till de avstyrkande remissinstanserna, har anfört, att patentverkets inkomster komme att ökas under de närmaste åren utan motsvarande ökning av utgifterna. Antalet inläggande patentansökningar vore nämligen osedvanligt stort och detta förhållande i förening med den successiva stegringen av årsavgifterna måste medföra en förbättring av verkets ekonomi. Vidare borde med hänsyn till den senaste tioårsperiodens stora överskott rätt väsentligt underskott redovisas, innan fråga om en avgiftshöjning upptoges. Det förefölle kollegium egendomligt om ifrågavarande princip uppmärksammades först när den kunde åberopas till stöd för en höjning. Då den nedsättning, som varit möjlig under den förflutna tioårsperioden med dess överskott å omkring 10 miljoner kronor, icke företagits, vore det icke lämpligt att höja avgifterna redan innan det med säkerhet kunde bedömas huruvida verksamheten komme att medföra underskott. Kollegium ansågo riktigast, att — även om det under rådande statsfinansiella förhållanden skulle vara olägligt att belasta det allmänna med en utgift av den storleksordning som patentverket beräknat — de av patentverket uppskattade underskotten åtminstone under några år finge stanna på det allmänna. Det vore dessutom — icke minst av psykologiska skäl — angeläget, att myndigheterna ålade sig största återhållsamhet när det gällde höjning av avgifter på den allmänna rörelsen.

Liknande synpunkter ha anlagts av *flertalet handelskammare, industriförbundet, köpmannaförbundet, grossistförbundet, småindustriorganisationen, kooperativa förbundet, uppfinnareföreningen, patentombudsforeningen* och *uppfinnarkontoret*. Sistnämnda myndighet har därjämte särskilt betonat, att den viktigaste anledningen till det väntade underskottet torde vara att söka i bortfallet av det stora antal patent som direkt eller indirekt uttagits i Sverige av tyska företag. Sålunda hade under år 1946 avförts icke mindre än 6 000 patent, motsvarande ungefär en tredjedel av hela patentbeståndet. Detta måste betraktas såsom en engångsföreteelse. Åtskilliga av de nyss nämnda organisationerna ha vidare framhållit, att en höjning av avgifterna skulle belasta näringslivet, som redan kämpade med svårigheter av olika slag. Ytterligare har betonats angelägenheten av att även statsmakterna följde den av dem anbefallda principen att ej tillåta prishöjningar utan medverkade till en ekonomisk stabilisering. Ett betydande antal av dessa remissinstanser ha särskilt understrukt, att frågan om en höjning av avgifterna borde upptagas till behandling först sedan det visat sig, att underskott uppstått under en följd av år.

Priskontrollnämnden har av principiella skäl ställt sig synnerligen tvek-

sam till lämpligheten av att i en tid, då det gällde att i största möjliga utsträckning undvika prisökningar, genomföra så betydande avgiftshöjningar som föreslagits, innan behovet därav kunde anses fullt klarlagt. Om det ekonomiska resultatet av patentverkets verksamhet otvetydigt varit förlustbringande, skulle nämnden kunnat förorda en ändring av avgifterna i inkomsthöjande syfte, men eftersom så icke vore fallet, ansågo sig nämnden i dåvarande läge icke böra biträda patentverkets framställning.

Handelskammaren i Gävle har framfört det uppslaget, att en utjämningsfond borde uppläggas inom patentverket, vilken skulle tillgodogöras varje budgetårs eventuella överskott, medan underskott skulle balanseras mot fondens behållna medel. Med hänsyn till de senaste årens överskott vore det skäligt, att staten till fonden anslog 5 miljoner kronor. Under dessa förutsättningar skulle med de föreslagna avgiftshöjningarna kunna anstå till dess bättre överblick vunnes över utvecklingen av verkets inkomster och utgifter. Vidare har handelskammaren understrukt, att en utebliven avgiftshöjning icke finge föranleda minskade anslag för verkets drift så att arbetskapaciteten bleve lägre. En förkortning av behandlingstiderna och en minskning av balanserna vore synnerligen önskvärda.

Sistnämnda synpunkt har framförts även av *kooperativa förbundet* och *uppfinnareföreningen*.

Åtskilliga remissinstanser ha uttalat sig om höjningens fördelning på de olika avgifterna. I stort sett har patentverkets förslag i detta avseende vunnit anslutning. Vissa anmärkningar ha dock riktats mot förslaget.

Vad först angår avgifterna enligt patentförordningen har sålunda *Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare* avstyrkt den föreslagna höjningen av utfärdningsavgiften, då patentverkets kostnader i patentärenden främst borde täckas genom uttagning av årsavgifter för beviljade patent.

Handelskammaren i Karlstad har ifrågasatt, om det icke vore mera rättvist att låta den patentsökande, som inlämnat vidlyftiga beskrivningar och ett stort antal ritningar, betala en högre utfärdningsavgift än den patentsökare, vars ansökningshandlingar hade mera rimlig omfattning. Denna princip, som tillämpades i ett flertal andra länder, borde kunna införas även i Sverige.

I anledning av förslaget att höja återupplivningsavgiften ha *kommerskollegium*, *handelskammaren i Karlstad*, *Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare* samt *uppfinnarkontoret* givit uttryck för den åsikten, att det icke vore riktigt att med en förhöjd avgift straffa dem, som icke missbrukade rätten till återupplivning, samt att missbruk skulle kunna tillfredsställande stävjas genom att högre avgifter uttoges först vid förnyade återupplivningsansökningar. Förslaget om generell höjning avstyrktes. Dock har handelskammaren i Karlstad förklarat sig intet ha att invända mot att återupplivningsavgiften sattes till samma belopp som ansökningsavgiften eller således till 50 kronor. Till stöd för denna sin uppfattning har handelskammaren anfört, dels att genom höjningen ungefärlig kompensation för pen-

ningvärdets försämring erhöles och dels att en ansökan om återupplivning vore att jämställa med en ny ansökan.

Uppfinnareföreningen har ifrågasatt, om den föreslagna höjningen verkli- gen skulle avskräcka dem som notoriskt missbrukade återupplivningsrät- ten. Med hänsyn därtill och då en höjning skulle drabba dem, som vore i behov av denna rätt, kunde föreningen icke tillstyrka en så kraftig höjning som den föreslagna.

Vad angår förslaget till höjning av årsavgifterna ha endast *industriför- bundet*, *grossistförbundet* samt *Smålands och Blekinge handelskammare* tagit avstånd från principen i förslaget att förlägga höjningen till de senare patentåren. *Industriförbundet* har sålunda framhållit, att det icke syntes riktigt att genom höga årsavgifter medvetet försämra patenthavarnas rätts- skydd. Patenträtten skulle förlora i värde under de sista patentåren, om årsavgifterna för dessa år höjdes synnerligen kraftigt. *Grossistförbundet* har givit uttryck för den uppfattningen, att en skärpning av årsavgifternas pro- gression ej vore motiverad. Nyssnämnda handelskammare har sagt sig icke kunna biträda patentverkets uppfattning att det skulle utgöra ett allmänt intresse att försvåra upprätthållandet av patent genom höga årsavgifter de senare patentåren. Vidare vore de föreslagna årsavgifterna för de senare pa- tentåren avsevärt högre än de, som gällde i de flesta andra länder. Försla- gets genomförande skulle därför få ett ogynnsamt mottagande i utlandet. *Handelskammaren* har föreslagit en annan gradering av årsavgifterna mel- lan 20 kronor för det andra och 325 kronor för det sjuttonde patentåret.

Även vissa av de remissmyndigheter, som anse att en höjning av årsavgif- terna främst bör avse avgifterna för de senare patentåren, ha funnit anled- ning till erinring mot patentverkets förslag.

Sålunda har *kommerskollegium* funnit de föreslagna årsavgifterna för höga och ansett, att de ej borde bestämmas till högre belopp än som gällde före år 1929. Även *handelskammaren i Gävle* har anslutit sig till denna upp- fattning. En dylik höjning vore enligt handelskammarens mening tillfyllest för att täcka det beräknade underskottet på patentverkets verksamhet.

Uppfinnarkontoret och *uppfinnareföreningen* ha givit uttryck för tvek- samhet om en så stark höjning av de senare årsavgifterna som den före- slagna vore motiverad. Föreningen har framhållit, att höjningen knappast stode i överensstämmelse med patentlagstiftningens syfte. Patentväsendet vore främst avsett att bereda rättsskydd och dess roll som statlig inkomst- källa finge icke intaga första rummet.

Slutligen har *handelskammaren i Karlstad* ansett, att årsavgiften för tionde patentåret borde utgå med 150 kronor och för ett vart följande pa- tentår med ett för varje år med 50 kronor förhöjt belopp.

Ytterligare må nämnas, att *Smålands och Blekinge handelskammare* ifrå- gasatt införande av en ny art av avgift i patentärenden, nämligen avgift för invändning mot patents beviljande. Invändningar gjordes i regel av den an- ledningen, att ett patent i händelse av beviljande skulle bli till olägenhet för invändaren. Emellertid vore ganska vanligt, att invändning gjordes på myc-

ket svaga grunder. Genom invändningsförfarandet ökades patentverkets arbete. För att begränsa antalet invändningar förordades en invändningsavgift på 50 kronor.

Patentverkets förslag beträffande avgifter enligt varumärkeslagen och mönsterlagen har ej mött annan erinring än att *uppfinnareföreningen* ansett, att höjningen av mönsteransökningsavgiften borde, med hänsyn till att mönsterlagen vore i behov av snar revision, ställas på framtiden.

Slutligen har *Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare* vänt sig mot verkets förslag, att avgiftshöjningarna skulle tillämpas även i fråga om ansökningar, som inkommit före den 1 juli 1950. Förslaget innebure att, därest verket av en eller annan anledning ej behandlat ett gammalt ärende, sökanden skulle bli lidande därpå. Eftersom det enligt handelskammarens mening vore rimligt att fordra, att ett patentärende avgjordes inom ett år från dagen för ansökningens ingivande, ifrågasatte handelskammaren om icke i de ärenden, som registrerats ett eller i allt fall ett halvt år tidigare än avgiftshöjningen trädde i kraft, avgifterna borde uttagas enligt de vid tiden för ingivandet gällande grunderna.

Patentverkets senare framställning.

I skrivelsen den 20 september 1950 har patentverket ytterligare berört behovet av avgiftshöjning för att den tidigare angivna grundsatsen om förhållandet mellan inkomster och utgifter skall komma till tillämpning.

Vad då först angår inkomstsidan har ämbetsverket uppgivit, att i patentavgifter, varumärkes- och mönsteravgifter, avgifter i aktiebolagsärenden och expeditiönslösen erlagts 4 028 000 kronor under budgetåret 1947/48, 3 940 000 kronor under budgetåret 1948/49 samt 3 953 000 kronor under budgetåret 1949/50. I anslutning härtill har verket anfört att under budgetåret 1947/48 vissa extraordinära inkomster influtit. Ginge man tillbaka till de närmast föregående budgetåren föreläge en inkomstökning, men denna hänförde sig till större delen till inkomsterna av aktiebolagsregistrering, vilka stigit till följd av nya aktiebolagslagen och de i samband med denna fastställda högre registreringsavgifterna. I anledning av påpekandet i vissa remissvar, att ett osedvanligt stort antal patentansökningar inkommit till ämbetsverket under en följd av år, vilket borde medföra högre antal beviljade patent och därmed också ökad inkomst av årsavgifter, har patentverket framhållit, att de belopp som de senare åren influtit i årsavgifter i stort sett hållit sig oförändrade. Beloppen vore 1 971 000 kronor för budgetåret 1949/50, 1 955 000 kronor för budgetåret 1948/49 och 1 915 000 kronor i genomsnitt för femårsperioden den 1 juli 1943—den 30 juni 1948. Även antalet beviljade patent hade sedan lång tid hållit sig tämligen oförändrat eller t. o. m. varit fallande. Under åren 1945—49 hade sålunda beviljats i genomsnitt 2 836 patent årligen mot en genomsnittssiffra av 3 028 för åren 1940—44 och 3 093 åren 1935—39. Även om antalet beviljade patent skulle stiga under de närmaste åren, vilket syntes sannolikt, måste det dröja länge, innan detta mer avsevärt påverkade vad som inflöte i årsavgifter.

Ämbetsverket har därefter övergått till frågan om kostnaderna och huru dessa förhålla sig till inkomsterna. Vid ingången av budgetåret 1935/36, då bokföringen omlagts, hade behållningen uppgått till omkring 3 200 000 kronor. Bokföringsomläggningen försvårade jämförelsen för tiden därefter. För tiden från och med budgetåret 1935/36 och intill utgången av budgetåret 1947/48 hade enligt gjorda beräkningar uppkommit ett nettoöverskott av 100 000 kronor. Av sistnämnda 13 budgetår visade 11 överskott. Hela nettoöverskottet för tiden fram till utgången av budgetåret 1947/48 kunde sålunda uppskattas till 9 300 000 kronor. Verket hade tidigare beräknat överskottet till över 10 miljoner kronor men hade nu gjort noggrannare uppskattning av fastighets- och pensionskostnaderna, vilka ej bokfördes hos verket, och därvid kommit till nyss angivna resultat.

Budgetåren 1948/49 och 1949/50 visade utgifter, inklusive kostnader för fastighet och pensioner, å respektive 4 283 000 kronor och 4 350 000 kronor. Då inkomsterna dessa år utgjort 3 942 000 kronor respektive 3 955 000 kronor, hade uppstått underskott å respektive 341 000 kronor och 395 000 kronor. För budgetåret 1950/51 hade för avlöningar och omkostnader tillsammans anvisats 4 086 000 kronor, vilket vore 93 000 kronor mer än den faktiska belastningen på dessa poster under budgetåret 1949/50. Vid bestämmandet av avlöningsanslaget hade det rörliga tillägget beräknats efter 12 procent. Redan en ökning av procenttalet med 3 innebure en utgiftsstegring med bortåt 100 000 kronor. Försiktigheten syntes därför bjuda att beräkna underskottet för budgetåret 1950/51 till omkring 600 000 kronor.

Under återopande av de sålunda påvisade underskotten har patentverket framhållit, att det vore ofrånkomligt att nu genom avgiftshöjningar sörja för att inkomsterna stegrades. Då underskottet budgetåret 1950/51 kunde beräknas till 600 000 kronor och verket för budgetåret 1951/52 föreslagit anslagsökningar på tillsammans omkring 200 000 kronor, borde man sträva efter att genom avgiftshöjningar vinna en inkomststegring av ungefär 800 000 kronor.

Härefter har patentverket kommit in på spørsmålet huru erforderliga höjningar skola fördelas på olika avgifter.

Patentverket har vidhållit sitt tidigare förslag beträffande avgifterna för varumärkes- och mönsterregistrering och i anslutning därtill gjorda beräkningar utom såtillvida att verket nu — med hänsyn till ökat antal ansökningar om registrering av varumärke — uppskattat inkomststegringen på ansökningsavgiften för nya varumärken till 60 000 kronor. Dessa höjningar skulle alltså inbringa sammanlagt omkring 145 000 kronor årligen.

Vad angår patentavgifterna har verket fortfarande ansett, att höjning icke borde ske av ansöknings- och besvärsavgifterna. Likaledes har verket vidhållit sitt tidigare förslag beträffande utfärdningsavgiften och sin beräkning att detta ledde till en inkomstökning av omkring 50 000 kronor. Med hänsyn till vad i vissa remissyttranden anförts beträffande förslaget till höjning av återupplivningsavgiften har verket jämkat sitt förslag i denna del i så måtto, att avgiften skulle utgå med oförändrat belopp, 25 kronor,

första gången en patentansökan återupplivades och först vid förnyad återupplivning höjas till 75 kronor. Sådant förnyat återupplivande torde förekomma så sällan, att inkomstökning av nämnvärd omfattning icke kunde beräknas uppstå. Att såsom en remissinstans förordat införa särskild avgift för invändning vore ej lämpligt.

Patentverket har vidare framhållit, att därest man nöjde sig med de nu föreslagna höjningarna, det skulle bli erforderligt att höja årsavgifterna så mycket, att de inbringade ytterligare omkring 600 000 kronor. Enligt verkets mening vore det också möjligt att uppnå denna inkomstökning utan att höjningarna bleve oskäligt betungande. Sålunda vidhölle verket det år 1949 framlagda förslaget till höjning av årsavgifterna för tionde—sjuttonde patentåren. I vissa yttranden hade föreslagits lägre höjningar än verket förordat. Detta skulle man enligt verkets mening blott kunna tillmötesgå genom att i stället förlägga avsevärda höjningar till den förra hälften av patenttiden, vilket syntes betänkligt med hänsyn till att patenthavarnas bärkraft under denna period kunde beräknas vara mindre. Enligt nu gjorda beräkningar, vilka vore fullständigare än de som gjorts 1949, kunde emellertid höjningarna för den senare hälften av patenttiden icke beräknas inbringa hela det önskade beloppet. Då verket ej ville föreslå större höjningar av dessa årsavgifter, vore det nödvändigt att föreslå vissa höjningar även för den första hälften av patenttiden. För fjärde och femte patentåret föresloges årsavgiften höjd från 30 till 50 kronor samt för sjätte och sjunde året från 60 till 75 kronor. I de gällande årsavgifterna å 100 kronor för åttonde och nionde året föresloges ej ändring. Däremot förordades, att årsavgifterna för andra och tredje patentåren borttoges. Sistnämnda reform hade länge ansetts önskvärd. Den genomsnittliga behandlingstiden för beviljade patent vore för närvarande över tre år. Avgifterna för andra och tredje patentåren finge oftast erläggas för en tid, då patentet ännu ej beviljats och fullt patentskydd därför ej inträtt. Krävdes ej årsavgift förrän för fjärde patentåret, borde årsavgift från och med detta till och med sjunde patentåret kunna uttagas med de förut förordade beloppen. Den sammanlagda höjningen av årsavgifterna till och med nionde patentåret komme att utgöra endast 50 kronor. Samtliga årsavgifters sammanlagda belopp komme enligt verkets förslag att uppgå till 3 250 kronor. Enligt patentverkets beräkningar skulle detta förslag till årsavgifter leda till en inkomstökning å 710 000 kronor. Höjningen kunde emellertid väntas föranleda att patenten upprätthölles i något mindre utsträckning än för närvarande, vilket i sin tur skulle medföra en minskning av sistnämnda belopp med uppskattningsvis 110 000 kronor. Den föreslagna höjningen av årsavgifterna skulle sålunda föranleda en inkomstökning av i runt tal 600 000 kronor.

Slutligen har patentverket förklarat, att de föreslagna avgiftshöjningarna borde träda i kraft den 1 juli 1951, varigenom höjningarna skulle påverka hela budgetåret 1951/52. Till frågan om övergångsbestämmelser har verket intagit samma ståndpunkt som i sin år 1949 ingivna framställning.

Ytterligare må anmärkas, att patentverket velat rikta uppmärksamheten på att i en den 22 oktober 1949 dagtecknad, inom finansdepartementet genom 1948 års budgetutredning utarbetad promemoria angående redovisning av uppbördsmedel i statlig verksamhet förordats, att beslutanderätten med avseende å sådana inkomster skall ankomma på Kungl. Maj:t. Såsom exempel på avgifter av här ifrågavarande slag, som för närvarande vore bestämda i lag, nämndes i promemorian patentavgifterna. Läget vore detsamma beträffande varumärkes- och mönsteravgifterna. I yttrande den 23 januari 1950 över promemorian till statsrådet och chefen för finansdepartementet hade ämbetsverket förklarat sig instämma i att det skulle innebära en fördel om avgiftstaxorna i här föreliggande fall icke reglerades i själva lagtexten utan i en av Kungl. Maj:t utfärdad författning. Verket vore alltjämt av samma uppfattning.

Departementschefen.

En hittills tillämpad princip är att kostnaderna för patentverkets verksamhet skola bestridas av den allmänhet som anlitar verket. Avgifter uttagas därför i de ärenden som handläggas av verket. Dessa avgifter tillfalla emellertid ej verket direkt utan upptagas såsom en post å riksstatens inkomstsida. Kostnaderna för ämbetsverkets verksamhet bestridas genom anslag i sedvanlig ordning. Emellertid har avgifternas storlek så avpassats, att statsverkets inkomster av avgifterna avsetts skola ungefärligen motsvara dess kostnader för patentverket. Den sålunda tillämpade ordningen bör gälla även framdeles.

Av nu föreliggande uppgifter framgår emellertid, att ej oväsentliga underskott förelegat de två sistförflutna budgetåren. Med säkerhet kan förutses, att innevarande budgetår kommer att utvisa ännu sämre balans mellan inkomsterna och kostnaderna. Underskottet kan på grund av inträffade lönestegringar uppskattas till väsentligt högre belopp än patentverket beräknat. Såvitt man nu kan bedöma måste med nu gällande avgifter ett liknande utfall vara att vänta en avsevärd tid framåt. För att på längre sikt balans skall kunna uppnås mellan inkomsterna och kostnaderna är det därför enligt min mening ofrånkomligt att nu företaga vissa avgiftshöjningar. Härtill kommer, att det med nuvarande ansträngda statsfinansiella läge är särskilt önskvärt, att kostnaderna för patentverket icke till någon del slutligen falla å statsverket. Jag biträder alltså förslaget om avgiftshöjningar samt anser, att dessa böra så bestämmas, att de kunna beräknas medföra en årlig inkomstökning med omkring 800 000 kronor. Det är visserligen tveksamt, om detta belopp kommer att visa sig tillräckligt, men det synes mig lämpligt att nu icke gå längre utan avvakta viss erfarenhet av de nya bestämmelserna.

Vid bedömande av frågan hur höjningen bör fördelas på de olika avgifterna är att beakta, att den principen hittills gällt att patentårsavgifterna skola giva större delen av inkomsterna. Patentverkets förslag bygger på denna princip och under remissbehandlingen har någon egentlig anmärk-

ning ej riktats häremot. Vidare har patentverket, liksom ock det överbä-
gande flertalet remissinstanser, ansett det vara lämpligast, att främst års-
avgifterna för de senare patentåren höjas, samt utarbetat sitt förslag i en-
lighet härmed. Jag ansluter mig till de nu nämnda synpunkterna och för-
ordar, att patentårsavgifterna för fjärde t. o. m. sjuttonde åren bestäm-
mas till de belopp patentverket slutligen föreslagit. Årsavgifterna för andra
och tredje åren finner jag i likhet med patentverket kunna slopas. Den
inkomstökning, som skulle vinnas genom detta förslag, har uppskattats
till 600 000 kronor. Ej heller mot patentverkets slutliga förslag till höjning
av övriga avgifter — vilka höjningar beräknats inbringa omkring 200 000
kronor — har jag något att erinra.

Förhöjningen av avgifterna bör träda i kraft den 1 juli 1951. De nya be-
stämmelserna torde i princip böra gälla alla avgifter som betalas efter nämnda
dag, även om ansökningen i fråga ingivits eller patentet beviljats dessför-
innan. En motsatt princip skulle tydligen medföra, att den nödvändiga in-
komstökningen ej skulle inträda förrän åtskilliga år efter lagändringens
ikraftträdande. Den nu förordade ordningen innebär visserligen, att en
patenthavare för upprätthållande av rättsskyddet måste erlägga högre års-
avgifter än som stadgades vid patentets meddelande. En patenthavare tor-
de emellertid icke kunna anses äga någon rätt att påfordra, att dessa offent-
ligrättsliga avgifter under hela patenttiden skola utgå i enlighet med samma
regler.

I likhet med patentverket anser jag, att om en avgift erlagts före lagens
ikraftträdande enligt då gällande bestämmelser, ehuru erläggandet må ske
först därefter, avgiften skall godtagas. För att förhindra att årsavgifter be-
talas långt i förväg med nu gällande lägre belopp, torde dock böra stadgas
undantag från nämnda princip i de fall, där årsavgifterna skolat senast erläg-
gas mera än ett halvt år efter lagändringens ikraftträdande. Därjämte tor-
de böra upptagas föreskrift av innehåll, att i de fall, då lagstiftningen möj-
liggör anstånd med erläggande av viss avgift och detta utnyttjas, avgiften
skall bestämmas enligt de regler, som gällde vid den ordinära förfallodagen.
I detta sammanhang vill jag nämna, att enligt vad jag inhämtat patentver-
ket icke tillåter inbetalning av årsavgifter, innan patent blivit meddelat.
Denna praxis, som jag finner riktig, bör tillämpas jämväl i fortsättningen.

Det har ifrågasatts, att bestämmelserna om de nu behandlade avgifterna
skulle utbrytas ur respektive lagar och att föreskrifter om dessa avgifter i
stället skulle upptagas i administrativ författning. Praktiska synpunkter
kunna anföras till förmån för en sådan ordning. Emellertid tala skäl för att
åtminstone patentårsavgifterna erhålla viss reglering i själva patentförord-
ningen. Härtill kommer, att varumärkeslagstiftningen för närvarande är
föremål för utredning och att det kan väntas, att även patentlagstiftningen
inom en relativt snar framtid kommer att överses. Med hänsyn härtill anser
jag icke, att bestämmelserna om avgifterna nu böra överflyttas från lag till
administrativ författning.

I enlighet med det anförda ha inom justitiedepartementet utarbetats förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent;

2) lag angående ändrad lydelse av 3 och 9 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken; samt

3) lag angående ändrad lydelse av 5 § 3 mom. lagen den 10 juli 1899 (nr 59 sid. 1) om skydd för vissa mönster och modeller.

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över lagförslagen, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Olle Hellberg.

¹ Bilagan, som här uteslutits, är likalydande med de vid propositionen fogade lagförslagen utom såtillvida, att lagförslaget under 2) företer viss skiljaktighet av redaktionell natur samt att orden »lagens ikraftträdande» i övergångsbestämmelserna till de vid propositionen fogade lagförslagen under 1) och 2) i bilagan motsvaras av uttrycket »den 1 juli 1951» och ordet »ikraftträdandet» i övergångsbestämmelserna till det vid propositionen fogade lagförslaget under 1) i bilagan motsvaras av uttrycket »nämnda dag».

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd 22 februari 1951.

Närvarande:

justitieråden EKBERG,
STRANDBERG,
LJUNGGREN,
regeringsrådet BJÖRKHOLM.

Enligt lagrådet den 21 februari 1951 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 2 februari 1951, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent;
- 2) lag angående ändrad lydelse av 3 och 9 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken; samt
- 3) lag angående ändrad lydelse av 5 § 3 mom. lagen den 10 juli 1899 (nr 59 sid. 1) om skydd för vissa mönster och modeller.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av e. o. hovrättsassessorn Otto Petré.

Lagrådet yttrade:

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent.

Övergångsbestämmelserna inledas med ett stadgande, att lagen träder i kraft den 1 juli 1951, varefter följa skilda bestämmelser, vilka avse att reglera förhållanden efter ikraftträdandet.

Såsom dessa bestämmelser avfattats kommer, mot vad som lär vara åsyftat, den relevanta tidpunkten i vissa fall att bliva icke klockan 24 natten mellan den 30 juni och den 1 juli 1951 utan ett dygn senare.

För att bestämmelserna skola erhålla avsett innehåll bör utbyte ske dels i första stycket andra punkten av orden »nämnda dag» mot »ikraftträdandet» och dels i första stycket sista punkten och i andra stycket av uttrycket »den 1 juli 1951» mot orden »lagens ikraftträdande».

**Förslaget till lag angående ändrad lydelse av 3 och 9 §§ lagen
den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken.**

Av skäl som ovan anförts bör i andra stycket av övergångsbestämmelserna uttrycket »den 1 juli 1951» utbytas mot orden »lagens ikraftträdande».

**Förslaget till lag angående ändrad lydelse av 5 § 3 mom. lagen den 10
juli 1899 (nr 59 sid. 1) om skydd för vissa mönster och modeller.**

Förslaget lämnas utan erinran.

Ur protokollet:

Bengt Larson.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1951.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets den 22 februari 1951 avgivna utlåtande över de till lagrådet den 2 februari 1951 remitterade förslagen till

- 1) lag om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent;
- 2) lag angående ändrad lydelse av 3 och 9 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken; samt
- 3) lag angående ändrad lydelse av 5 § 3 mom. lagen den 10 juli 1899 (nr 59 sid. 1) om skydd för vissa mönster och modeller.

Efter redogörelse för lagrådets utlåtande och med förmälan att de av lagrådet framställda erinringarna syntes böra iakttagas hemställer föredraganden, att lagförslagen, sedan förslagen till lag om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent och till lag angående ändrad lydelse av 3 och 9 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29) om skydd för varumärken jämkats i enlighet med vad lagrådet förordat samt därjämte viss redaktionell jämkning vidtagits i sistnämnda lagförslag, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Karl Gustaf Grönhagen.